TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU 1950 SONRASI TÜRK TİYATROSU

1950 Sonrası Türk Tiyatrosunun Genel Özellikleri

• 1940-1960 yıllarında ülkedeki değişim, hayatla iç içe bir sanat olan tiyatromuzu da yakından etkilemiştir.

• Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Trabzon ve Diyarbakır gibi kentlerde perdelerini açan Devlet Tiyatroları; turneler düzenleyerek Türkiye'nin her yanında izleyiciye ulaşmıştır.

• Haldun Taner, Turgut Özakman, Aziz Nesin, Nazım Kurşunlu gibi sanatçılar bu dönemde eserler vermişlerdir.

• 1958'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde bir tiyatro enstitüsü kurulmuştur (Dünya ve Türk tiyatrosunu incelemek, tiyatro tarihini ve eserlerini yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak için çalışmalar yapmak, tiyatro kültürüne sahip insanlar yetiştirmek, genç tiyatro yazarları yetiştirmek amacıyla).

• 1960-1980 yıllarında özel tiyatroların sayıları artmıştır.

• Akademik düzeyde tiyatro eğitimi yapılmaya, tiyatro sanatı konusunda bilimsel araştırmalar çoğalmaya, tiyatro eleştirileri gelişmeye, tiyatroyla ilgilenenler tartışma ortamı bulmaya, tiyatro kongreleri düzenlenmeye başlamıştır.

• 1960'lar Türk tiyatrosunun parlak dönemidir.

• Oyun yazarları bu dönemde, **toplumsal sorunları** işleyen başarılı örnekler sunmuşlardır.

HURREM SULTAN

Kanunî Sultan Süleyman Macar Seferi'nden zaferle dönmüştür. Halk bu zaferi coşkuyla kutlar, dışardan uğultu hâlinde gürültüler yükselir ve arada bir top sesleri duyulur. Dışarıda halk bu coşkuyu yaşarken içeride Kanunî'nin gözdesi ve beş çocuğunun annesi Hurrem Sultan; kızı Mihrimah'a ve onun kocası Rüstem'e bu seslerden korktuğunu söyler. Çünkü Kanunî, seferden Gülbahar Sultan'ın oğlu Şehzade Mustafa'yla dönmüştür. Hurrem Sultan, halkın Mustafa'ya duyduğu sevgi ve bağlılığın daha da arttığını hisseder. Tahta en yakın şehzade de yaş itibariyle Mustafa'dır. Hurrem Sultan, Mustafa başa geçerse kendi çocuklarının (Selim, Bayezit, Cihangir, Mihrimah) hayatının tehlikeye girmesinden korkar. O yüzden Rüstem ve Mihrimah'a bu düşüncesinden bahseder ve onları da yanına çekerek Mustafa'yı tahttan uzaklaştırmanın yollarını arar. Hurrem Sultan, oğlu Bayezit'i de Şehzade Mustafa konusunda yanına çekmeye çalışır ama başaramaz. Çünkü Bayezit, Mustafa'yı sever ve ona inanır.

Orhan Asena

Orhan Asena'nın ilk kez 17 Mart 1959 tarihinde Ankara Büyük Tiyatroda oynanan üç perdelik oyunudur. Saltanat tutkusuyla dolu Hurrem Sultan'ı tüm yönleriyle (sultanlık, annelik, entrikacılık, hilecilik, kıskançlık, korkaklık, zayıflık vb.) ortaya koymaya çalışmıştır. Hurrem Sultan, yaşadıkları ve kişilik yapısı bakımından ilginç bir şahsiyettir ve yazarların da ilgi odağı olmuştur. Hakkında birçok roman ve tiyatro eseri yazılmıştır. Hurrem Sultan, Kanunî Sultan Süleyman'ın gözdesidir. Dört oğlan, bir kız çocuğu annesidir.

Orhan Asena'nın yazdığı Hurrem Sultan oyunu Kanuni Sultan Süleyman'ın son yıllarında geçer. Osmanlı İmparatorluğu XVI. yüzyılın ikinci yarısında iç çatışmalarla gücünü yitirmeye başlamıştır. İmparatorluğun duraklamasında ve gerilemesinde en büyük rolü oynayan nedenlerden biri de kadınların bir yüzyıla yakın bir süre devlet işlerine karışmaları olmuştur.

Oyunun konusu Hurrem'in tahta geçmek üzere olan Şehzade Mustafa'yı, türlü entrikalar sonucunda öldürtmesidir. Oyunda devlet işlerinde kadınların ne kadar önemli olduğu görülür. Mustafa'nın en yetkin, yetenekli şehzade oluşu, Kanuni'nin ona büyük sevgi ve güven duymasına karşın onu öldürtmesi, Şehzade'nin komploya kurban gitmesi gibi durumların etrafında Osmanlı Sarayı'ndaki iktidar hırsı irdelenir.

Diğer taraftan da bu ortamda koca bir imparatorluğu yönetme görevini yürüten Kanuni'nin iç dünyası verilir. Oyunda Osmanlı'nın bu büyük padişahının tarihsel kişiliğiyle birlikte, onun bir baba ve yaşlı bir insan olarak güçlü ve zayıf yönleri de açığa çıkar.

ORHAN ASENA

Cumhuriyet Dönemi tiyatro yazarlarındandır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdi, çocuk hastalıkları uzmanı oldu. Doktorluğuna bir ara Almanya'da devam etti. Edebiyata şiirle başlayan Asena, uzun bir süre şiirler yayımladı. Masal ve Kıt Kanaat adlı iki şiir kitabı çıkardı. Sonra tamamen tiyatroya yöneldi. Türk tiyatrosuna kazandırdığı sayısız eser ile kendini sürekli yeniledi. Orhan Asena, tiyatrolarında "güç" kavramı üzerinde durdu. Tiyatrolarında konu olarak özellikle bireyler arasında dar çevrede geçen hâkimiyet kurma gayretini işledi. Eserlerinde tarihî konuların önemli bir yer tuttuğu Orhan Asena'nın Tanrılar ve İnsanlar, Hurrem Sultan, Kocaoğlan, Yalan, Atçalı Kel Mehmet, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe, Fadik Kız tiyatro türündeki eserlerinden bazılarıdır.

SORULAR

1.
(Kanunî'nin arz odası. Kanunî ve Mustafa)

Kanunî: (Mustafa'ya bir ferman uzatarak) Safevilerin fitne ve fesadını önlemek için Amasya eyaletini size münasip görürüm. Biz dahi cennetmekân pederimiz Selim Han zamanında orada bulunduk.

Mustafa: (Babasının önünde yere kapanır.) Emriniz baş üstüne hünkârım.

Kanunî: (Oğlunun önünde durur, yüzünde yumuşak çizgiler belirmiştir.) Eh artık bir baba oğul gibi konuşabiliriz.

Mustafa: (Babasının elini öper, bekler.)

Kanunî: Seni ateşte denedim oğlum, sen istediğim adamsın. Bu devletin istediği adamsın. Seni bir de sulhta denemek isterim.

Mustafa: Biz saadetlû hünkârımızın izinden ayrılmamayı en münasip buluruz efendimiz. Muvaffakiyet o yoldadır, biliriz.

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Olayın yaşandığı dönemin söyleyiş özellikleri görülür.

B) Kahramanlar, halktan kişiler arasından seçilmiştir.

C) Kişilerin aklından geçenleri yansıtmak için monologlara başvurulmuştur.

D) Toplumsal bir sorun, şiirsel bir dil kullanılarak verilmiştir.

E) Geleneksel tiyatroda da olduğu gibi zaman ve mekân unsurlarına yer verilmemiştir.

Cevap: A

2.
Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Orhan Asena'ya ait değildir?

A) Tanrılar ve İnsanlar
B) Yalan
C) Fadik Kız
D) Töre
E) Hurrem Sultan

Cevap: D

3.
(Frigya Kralı Midas; altına ve paraya tutkuyla bağlı, cimri biridir. Midas Frigya'ya doğru gelen Tanrı Dionisos ve onun can yoldaşı olan Silenos'a bir oyun oynar. Silenos'u alıkoyan Midas Tanrı Dionisos'a Silenos'un yerini bildiğini söyler. Dionisos'tan Silenos'un yerini söylemesi karşılığında her şeyi altına dönüştürebilme gücünü ister. Ancak daha sonra sahip olduğu güçten pişmanlık duyar.)

Silenos: Savurgan mevsim başladı işte, rüzgârlar biçimsiz esmede.

Midas: (Soluk soluğa girer.) Dionisos, kurtar beni bundan, geri al verdiğin gücü.

Dionisos: Geri al diyor dönmüş gönlü. Kolay alınır verilir bir bağış değil ki bu. (Midas'ın kızını sahneye taşırlar.)

Midas: Kızımın suçu ne?.. Kavuştur onu yeniden ışığa; havaya suya, yeniden çarpsın yüreği. Alca kanı yürüsün, sesi ağaçlarda yankılansın, saçları yelde savrulsun.

Bu tiyatro metni için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Günümüze dair bir sorun mitolojiden yararlanılarak ortaya konulmuştur.

B) Parantez içindeki ifadelerle oyun kişilerinin hareketleri verilmiştir.

C) Maddi değerlere aşırı bağlanmanın sakıncaları dile getirilmiştir.

D) Açık, akıcı ve şiirsel bir dil kullanılmıştır.

E) Çatışma, gündelik yaşamda karşılaşılabilecek kişiler arasında geçmektedir.

Cevap: E

MATEMATİK Sınıf-12

KONU BELİRSİZ İNTEGRAL

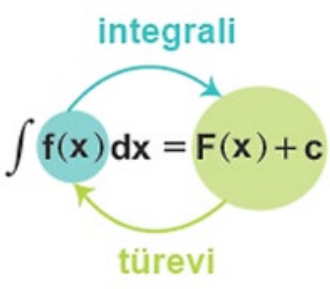
$F(x)$ fonksiyonun türevi $f(x)$ olsun. $F(x)$ fonksiyonuna $f(x)$ fonksiyonunun **ters türevi** veya **belirsiz integrali** denir.

Bir $f(x)$ fonksiyonunun belirsiz integrali $\int f(x)\,dx$ biçiminde ifade edilir. Bu $f(x)$ fonksiyonunun belirsiz integrali $F(x)+c$ olarak elde edilir. Burada c sabit sayısına **integral sabiti** denir. Bu durumda $\int f(x)\,dx = F(x)+c$ olur.

SONUÇ:

$$\int f(x)\,dx = F(x)+c \Rightarrow \frac{d}{dx}\int f(x)\,dx = \frac{d}{dx}\left(F(x)+c\right)$$

$$\Rightarrow \frac{d}{dx}\int f(x)\,dx = f(x) \quad \text{olur.}$$

İNTEGRAL ALMA KURALLARI

$n \neq -1$ ve $n \in Q$ olmak üzere

$F(x)=\frac{x^{n+1}}{n+1}+c \Rightarrow F'(x)=x^n$ olduğundan

$\int x^n\,dx = \frac{x^{n+1}}{n+1}+c$ olur.

NOT: İntegral alma işlemi farklı değişkenlere göre de uygulanabilir.

SORULAR

SORU 1:
$\int f(x)\,dx = x^4-3x^2+c$ **olduğuna göre** $f'(1)$ **değeri kaçtır?**

A) 4 B) 6 C) 8
D) 10 E) 12

Cevap B

SORU 2:
$\int (f(x).x+x^2)\,dx = x^3+6x^2+c$ **olduğuna göre** $f'(2)$ **değeri kaçtır?**

A) 1 B) 2 C) 4
D) 6 E) 12

Cevap B

SORU 3:
$f'(x)=3x^2+4x-5$ **olduğuna göre** $f(x)$ **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) x^3+4x^2+5x+c
B) $3x^3+2x^2+5x+c$
C) x^3+2x^2-5x+c
D) x^3-2x^2+5x+c
E) $3x^3-4x^2+5x+c$

Cevap C

SORU 4:
$\int (3x^2+6x-8)\,dx$ **aşağıdakilerden hangisine eşittir?**

A) x^3+3x^2-8x+c
B) x^3+6x^2-4x+c
C) x^3+3x^2+4x+c
D) x^3-6x^2-4x+c
E) x^3-6x^2+8x+c

Cevap A

SORU 5:
$\int x.\sqrt[3]{x}\,dx$ **aşağıdakilerden hangisine eşittir?**

A) $\frac{3x^2.\sqrt[3]{x}}{7}+c$ B) $\frac{3x^2.\sqrt[3]{x}}{5}+c$
C) $\frac{x^2.\sqrt[3]{x}}{5}+c$ D) $\frac{x^2.\sqrt[3]{x}}{7}+c$
E) $\frac{3x^2.\sqrt[3]{x}}{8}+c$

Cevap A

SORU 6:
$\int \left(x\sqrt{x}+1\right)dx$ **aşağıdakilerden hangisine eşittir?**

A) $x+c$ B) $4x^{\frac{1}{4}}+x+c$ C) $\frac{4}{5}x^{\frac{5}{4}}+x+c$
D) $x^{\frac{5}{4}}+x+c$ E) $\frac{2}{5}x^{\frac{5}{2}}+x+c$

Cevap E

SORU 7:
Türevi $f'(x)=4x+5$ **olan** $f(x)$ **fonksiyonunun grafiği** $(1,4)$ **noktasından geçtiğine göre** $f(-1)$ **değeri kaçtır?**

A) -6 B) -5 C) -4
D) -3 E) -2

Cevap A

SORU 8:
$\int x.f(x)\,dx = x^4-2x^3+4$ **olduğuna göre** $f(1)$ **değeri kaçtır?**

A) 2 B) 1 C) 0
D) -1 E) -2

Cevap E

ÇALIŞMA ALANI